

Projekt "SIS standardiseringsaktiviteter genom Energiforsk" – Styrgruppens årsrapport 2020

Bakgrund

Detta är en sammanfattning av den verksamhet som bedrivits under 2020 inom projektet "SIS standardiseringsaktiviteter genom Energiforsk". Mål för projektet är att stödja framtagning av standarder som är viktiga för energibranschen och påverka så att specifika svenska förhållanden beaktas, samt att sprida information från verksamheten. Till projektet är knutet en styrgrupp med uppgift är att besluta om vilka kommittéer som skall stödjas och fördelning av budget. Styrgruppen rapporterar till en programstyrelse. Huvudfinansiär är Energiföretagen i Sverige.

Styrgruppens sammansättning 2020

Susanne Stjernfelt	Energiforsk, projektansvarig och sekreterare i styrgruppen
Anna Hinderson	Vattenfall (ordf.)
Harald Andersson	E.ON Energilösningar Sverige
Leif Nordengren	Energiföretagen i Sverige
Per Lindeberg	Göteborg Energi

Möten 2020

Under 2020 har fyra ordinarie styrgruppsmöten och ett extramöte (16 januari) hållits. Det första mötet (3 februari) hos Energiforsk med Andreas Aurelius, Vinnova, Annika Palm och Niclas Widell, SIS och Henrik Wingfors, Energiföretagen, som inbjudna gäster, och sedan webmöten (25 maj, 7 september, och 8 december). Vid höstmötet deltog Annika Palm och Natalie Siljetal från SIS. Programstyrelsen har haft ett ordinarie möte (18 februari) och ordnat en gemensam workshop för Energiforsks projekt för SIS och SEK standardisering (17 september).

Budget och finansiering 2020

Projektet finansieras av Energiföretagen i Sverige (~97%) och av Svenska kraftnät (~3%). Den totala budgeten 2020 uppgick till 1 121 kSEK. I denna ingår 50 kSEK i extra finansiering från Energiföretagen och 38 kSEK som kunde föras över från 2019. Det är en avsikt att bygga upp en mindre buffert i projektet med avsikt att kunna användas för att gå med i nya TK under året. Från 2020 flyttas över 66 kSEK till 2021 års projekt.

År	Administration, Energiforsk	Avgifter till SIS för deltagande i TK	Ersättning för medverkan / rapportering	Total budget
2020	320 kSEK	593 kSEK(546)	231 kSEK	1 112 kSEK ¹
2019	320 kSEK	561 kSEK(510)	241 kSEK	1 122 kSEK ¹
2018	320 kSEK	778 kSEK	345 kSEK	1 402 kSEK ¹

¹ En viss överbeställning föreligger för att samtliga beställningar inte faktureras och att finansiella medel förs över från tidigare år.

Resultatspridning

På Energiforsks hemsidan (<https://www.energiforsk.se/program/standardisering-genom-swedish-standards-institute-sis/>) finns information om pågående aktiviteter och status. Årsrapporten med summering av de 15 Tekniska Kommittéer (TK) som projektet stöder under 2020 kommer läggas upp på hemsidan så snart den är färdigställd. Projektet är indelat i fyra fokusområden^{1, 2}:

TK	Bränsle & Miljö	TK	Energianvändning	TK	FJV & Värmemätning	TK	Anläggningar
207	Miljöledning (P)	189	Innemiljö & energianvändning i byggn. (F)	300	Förtillverk. FJV-rör (F)	285	Pannanläggningar
412	Fasta bränslen			407	Värmemätare (F)	295	Cisterner & processkär
423	Luftkvalitet	517	El- & hybridfordon	408	Fjärrkommunikation med debiteringsmät.	298	Konstruktion, tillverkning & kontroll tryckbärande anordningar
526	Hållbarhetskriterier för bioenergi (F)	552	Asset Management				
		558	Effektiv energianvänd.	601	Termisk energi; validering av mätvärden		

¹ Vikten av varje TK bedöms och beroende på vilken fas som arbetet är i, bedömer styrgruppen om uppehåll (parkering, P), fortsatt insats som tidigare, eller ökad satsning (forserade, F).

² I projektet rapporteras även TK 432 Hydrometri, men denna beslutas och finansieras utanför projektet.

En Programkonferens hålls vartannat år och 2020 var ett år utan konferens.

Nyhetsbrev skickades ut den 22 maj 2020 om El och hybridfordon (SIS TK 517) där Peter Herbert (Vattenfall) intervjuades och den 4 maj 2020 om ursprungsgarantier som ingår i arbetet med Effektiv energianvändning (SIS TK 558) där bl.a. Tore Åhlström (Vattenfall) intervjuades.

Beskrivning av verksamheten under 2020

1. **Omfattning & budget:** Inga större förändringar gjordes i verksamheten under 2020, inga ny TK har tillkommit och inga har avslutats eller parkerats.

Projektet har fått förfrågan att delta i ett nytt TK om drönare. Styrgruppen beslutade att inte stödja detta område. Drönare används visserligen på flera sätt inom energisektorn och det kan också finnas frågor som är specifika just för energitillämpningar, men området i sin helhet bedömdes vara för allmängiltigt för att motivera ett deltagande.

SIS lyfte under året två nya områden som berörde Hyperloop och Lithium, men inget som Styrgruppen såg relevant för detta projekt.

Revidering av Ursprungsgarantier för el skall påbörjas och detta ses som högst relevant att delta i. Enligt förnybarhetsdirektivet (RED II) ska leverantörer följa standarden Ursprungsgarantier för el (EN 16325) som nu revideras för att anpassas till direktivet. Detta är en del av *TK558 Effektiv energianvändning* där vi redan är med.

Under året har vi publicerat ett par filmer om fördelarna med att engagera sig i standardiseringsverksamheten.

2. **Deltagare och avgift för olika TK.** Angående avgifter till SIS är de oförändrade mua *TK298 Konstruktion, tillverkning och kontroll av tryckbärande anordningar* där SIS efterfrågade en ökning från 15 till 17 kkr i avgift. Tekniska Verken i Linköping deltar och rapporterar från *TK601 Termisk energivalidering av mätvärden* men har stått för avgiften. 2020 ändrades detta och projektet betalar avgiften för denna på samma sätt som för övriga ingående TK.

Vad gäller deltagare har Susanne under året försökt hitta någon som är intresserad att komplettera Raziye Khodayari som deltagare i TK526 Hållbarhetskriterier för Bioenergi. Där betalar projektet en så hög avgift till SIS att det bör kunna omfatta ytterligare representant. Till *TK558 Effektiv Energianvändning* har vi för tillfället en deltagare och har letat efter intresserade att vara med och ha fokus på ursprungsgarantierna. Detta är fortsatt öppet. I *TK 298 Konstruktion, tillverkning och kontroll av tryckbärande anordningar* är Richard Pellny från Övik Energi ny deltagare. I *TK 407 Värmemätare* har Thomas Franzén slutat.

3. **Gemensam Workshop med SEKs motsvarande projekt.**

I september ordnades en gemensam workshop med deltagare från Energiforsks båda standardiseringsprojekt mot SIS resp. SEK. Fokus för dagen var hur kan vi få en tydligare utvecklingsprocess för samarbete och kunskapsöverföring mellan forskning och standardisering; hur vi kan hantera områden som har behov av standardisering och där utvecklingen går väldigt fort samt hantering av tvärvetenskapliga teknikområden inom SIS och SEK.

Mycket klokt blev sagt som vi ska försöka dra vidare.

4. **SIS Sektorsforum Energi.** Den 23 oktober deltog Susanne vid första möte i en ny grupp som SIS initierat för att berätta om pågående aktiviteter och initiativ inom SIS. Det är ett gott initiativ men ett brett forum och är ännu i sin linda. Mötesanteckningarna bifogas.
5. **Ansökan till Vinnova.** En projektansökan "*System för att effektivisera kopplingen mellan forskning och standardisering för att korta ledtider*" till Vinnova har tagits fram under hösten till deras utlysning *Standardisering som verktyg för ökad konkurrenskraft*. Mål var att skapa ett system för att koppla aktuella forskningsresultat till standardiseringsprocessen så att ny hållbar teknik snabbare ska realiseras på marknaden. Bakgrund till ansökan var att Energiforsks vill tillsammans med Svenska institutet för standarder (SIS) och SEK Svensk Elstandard (SEK) genomföra ett projekt för att effektivisera processen mellan forskningsresultat och standardisering. Genom att införa en digital plattform och rutiner skapas förutsättningar för en effektiv arbetsmodell för en snabbare identifiering och hantering av standardiseringsbehovet i Sverige. En metod som gör det möjligt att koppla forskningsresultat till standardiseringsorganen och till rätt teknisk kommitté. Den nuvarande hanteringen av forskningsresultat innebär att det tar lång tid att sprida nya kunskaper in till standardiseringsprocessen. I vissa fall stannar resultatet vid endast en rapport. Aktuella forskningsresultat kopplade till standarder kommer att medföra att ny hållbar teknik kan realiseras och snabbare komma ut på marknaden. Slutresultatet blir att nya hållbara produkter snabbare etableras som i sin tur kan bidra till att skynda på näringslivets klimatomställning. Tyvärr godkändes inte projektet av Vinnova.

Planer 2021

Planer för 2021 är i första hand att fortsätta på den utstakade vägen. Det finns ett visst utrymme för en eller två ny TK i projektet. Avsikt är att följa upp resultaten från Workshopen och fortsätta att försöka öka intresset för standardisering och att hitta medfinansiering för branschgemensamma insatser. Vi har även för avsikt att göra en FORMAS-ansökan i deras "*Kommunikationsutlysning 2021*"